

Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming

Onderwijsinspectie
 Hendrik Consciencegebouw
 Koning Albert II-laan 15
 1210 BRUSSEL

dlsec@onderwijsinspectie.be
 www.onderwijsinspectie.be

Verslag over de doorlichting van
HEILIG HART VAN MARIA BERLAAR te BERLAAR

Hoofdstructuur	voltijds secundair onderwijs
Doorlichtingseenheid	2000000260
Instelling	HEILIG HART VAN MARIA BERLAAR
Beleidsverantwoordelijke	JAN VAN CRAEN
Adres	Sollevelden 3 A - 2590 BERLAAR
Telefoonnummer	03 482 41 94
E-mail	j.vancraen@hhvmb.be
Website	
Bestuur	Onderwijsinrichtingen Zusters v. Berlaar
Adres	Markt 13 - 2590 BERLAAR
Scholengemeenschap	SGKSO Ter Nethe
Adres	Biekorfstraat 8 10 - 2220 HEIST-OP-DEN-BERG
CLB	CLB Het Kompas
Adres	Vijfhoek 1 A - 2800 MECHELEN
Dagen van het doorlichtingsbezoek	13-01-2020, 14-01-2020, 15-01-2020, 16-01-2020, 17-01-2020
Samenstelling van het doorlichtingsteam	Els MERTENS Yves BOERMANS Lieve CLAES Goedele VERGAUWEN Bart WINDELS

INHOUDSTAFEL

1	Toelichting bij het doorlichtingsverslag.....	3
1.1	Wat onderzoekt de onderwijsinspectie tijdens een doorlichting?	3
1.2	Hoe voert de onderwijsinspectie haar onderzoeken uit?	3
1.3	Hoe beoordeelt de onderwijsinspectie?	3
1.4	Welke adviezen formuleert de onderwijsinspectie?	4
1.5	Hoe gaat het verder na de doorlichting?	4
2	Administratieve situering	5
3	In welke mate ontwikkelt de school haar eigen kwaliteit?	5
4	In welke mate verstrekt de school kwaliteitsvol onderwijs?	8
4.1	De leerlingenbegeleiding	8
4.2	Wiskunde in de eerste graad A-stroom (leerplan 2009/003)	10
4.3	Cultuur- en gedragswetenschappen in de tweede graad aso in de studierichting Humane wetenschappen (leerplan 2006/001)	12
4.4	Economie in de tweede graad aso in de studierichting Economie (leerplan 2006/050)	14
4.5	Project algemene vakken in de tweede graad bso in de studierichting Verzorging-voeding (leerplan 2012-014)	16
4.6	Huishoudkunde, opvoedkunde en verzorging in de tweede graad bso in de studierichting Verzorging-voeding (leerplan 2013/061)	18
4.7	Cultuur- en gedragswetenschappen in de derde graad aso in de studierichting Humane wetenschappen (leerplan 2009/045)	20
4.8	Economie in de derde graad aso in de studierichtingen Economie-moderne talen en Economie-wiskunde (leerplan 2006/051)	22
4.9	Wiskunde in de derde graad aso in de studierichtingen Economie-wiskunde en Wetenschappen-wiskunde (leerplan 2004/019)	24
4.10	Project algemene vakken in de derde graad bso in de studierichting Verzorging (leerplan 2012-026)	26
5	In welke mate voert de school een doeltreffend beleid op het vlak van bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne? ..	28
6	Respecteert de school de regelgeving?	30
7	Samenvatting.....	31
7.1	In welke mate ontwikkelt de school haar eigen kwaliteit?	31
7.2	In welke mate verstrekt de school kwaliteitsvol onderwijs?	31
7.2.1	De leerlingenbegeleiding	31
7.2.2	De onderwijsleerpraktijk.....	32
7.3	In welke mate voert de school een doeltreffend beleid op het vlak van bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne?	33
8	Advies betreffende de erkenning en aanbevelingen.....	34
9	BIJLAGE DOORLICHTINGSEENHEID	35

1 Toelichting bij het doorlichtingsverslag

1.1 Wat onderzoekt de onderwijsinspectie tijdens een doorlichting?

Elke doorlichting biedt een antwoord op twee vragen:

1. In welke mate ontwikkelt de school haar kwaliteit, met bijzondere aandacht voor de aansturing en de kwaliteitsbewaking van de onderwijsleerpraktijk?
2. In welke mate verstrekt de school kwaliteitsvol onderwijs dat tegemoetkomt aan de kwaliteitsverwachtingen uit het referentiekader voor onderwijskwaliteit (het OK) en respecteert ze de regelgeving?

De onderwijsinspectie beantwoordt deze twee vragen aan de hand van vier onderzoeken:

- een onderzoek van de kwaliteitsontwikkeling
- een onderzoek van de onderwijsleerpraktijk
- een onderzoek van één kwaliteitsgebied
- een onderzoek van het beleid op het vlak van bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne.

1.2 Hoe voert de onderwijsinspectie haar onderzoeken uit?

De onderwijsinspectie gaat na of de school tegemoetkomt aan de kwaliteitsverwachtingen uit het OK. Om de onderzoeksgegevens te verzamelen, gebruikt de onderwijsinspectie verschillende onderzoeksmethoden en raadpleegt ze uiteenlopende bronnen (kwantitatieve en kwalitatieve data, documenten, observaties, gesprekken en gevalstudies). De onderwijsinspectie betreft ook relevante stakeholders bij de onderzoeken.

1.3 Hoe beoordeelt de onderwijsinspectie?

De onderwijsinspectie situeert de kwaliteitsontwikkeling en de kwaliteit van de school aan de hand van ontwikkelingsschalen. Zo wil de onderwijsinspectie de school stimuleren om de kwaliteit te (blijven) ontwikkelen. De ontwikkelingsschalen zijn gebaseerd op het OK en bestaan telkens uit vier niveaus.

	Beneden de verwachting Er zijn meerdere essentiële elementen die voor verbetering vatbaar zijn.
	Benadert de verwachting Er zijn, naast sterke punten, ook nog meerdere punten ter verbetering. Daardoor komt het geheel nog niet tegemoet aan de verwachting.
	Volgens de verwachting Er zijn veel sterke punten en geen belangrijke punten of gebieden ter verbetering. Het geheel komt tegemoet aan de verwachting.
	Overstijgt de verwachting Er zijn veel sterke punten, met inbegrip van significante voorbeelden van goede praktijk.

Het ontwikkelingsniveau **volgens de verwachting** bevat de kwaliteitsverwachtingen uit het OK. Dit niveau betekent dus voluit: 'volgens de verwachting uit het referentiekader voor onderwijskwaliteit'.

Het ontwikkelingsniveau **overstijgt de verwachting** bevat dezelfde kwaliteitsverwachtingen als **volgens de verwachting**, maar voor dat niveau verwacht de onderwijsinspectie ook een voorbeeld van goede praktijk. De criteria voor een voorbeeld van goede praktijk zijn:

- De praktijk overstijgt het gangbare.
- De praktijk heeft een positieve impact op de resultaten en effecten bij de leerlingen.
- De praktijk is ingebed in de werking van de school of de werking van een deelteam.
- De praktijk is onderbouwd vanuit evaluaties of specifieke noden van de school of is gebaseerd op vernieuwde inzichten op het vlak van onderwijskwaliteit.
- De praktijk kan andere scholen inspireren.

1.4 Welke adviezen formuleert de onderwijsinspectie?

De onderwijsinspectie formuleert een advies aan de Vlaamse Regering over de verdere erkenning van de school. Er zijn twee adviezen mogelijk.

1. Als de school in voldoende mate tegemoetkomt aan de erkenningsvoorwaarden, formuleert de onderwijsinspectie **een gunstig advies**. Dit advies heeft twee varianten:
 - een gunstig advies zonder meer
 - een gunstig advies met de verplichting om te werken aan de tekorten.
2. Als de school niet in voldoende mate tegemoetkomt aan de erkenningsvoorwaarden, formuleert de onderwijsinspectie **een ongunstig advies**. Dit advies heeft twee varianten:
 - Een ongunstig advies met mogelijkheid om te verzoeken dat de procedure tot intrekking van de erkenning niet opgestart wordt op voorwaarde dat het bestuur van de school zich bij het werken aan de tekorten extern laat begeleiden. Indien het bestuur van de school gebruikmaakt van het recht om te verzoeken dat de procedure tot intrekking van de erkenning niet opgestart wordt en zich extern laat begeleiden, volgt er een nieuwe doorlichting. Die nieuwe doorlichting vindt plaats binnen een termijn die de onderwijsinspectie bepaalt op basis van de ernst en de aard van de tekorten en die minimum 90 dagen bedraagt, behalve als de tekorten betrekking hebben op de bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne.
 - Een ongunstig advies zonder mogelijkheid om te verzoeken de procedure tot intrekking van de erkenning niet op te starten. Het bestuur van de school kan een beroep indienen tegen die onmogelijkheid. Binnen de 60 kalenderdagen na het indienen van het beroep, onderzoekt een nieuw en paritair samengesteld doorlichtingsteam de argumenten die het bestuur van de school aangeeft om te rechtvaardigen dat er wel een mogelijkheid moet zijn om te verzoeken de procedure tot intrekking van de erkenning niet op te starten.

1.5 Hoe gaat het verder na de doorlichting?

De school ontvangt het doorlichtingsverslag enkele dagen na het einde van de doorlichting. Feitelijke onjuistheden kunnen op dat moment nog worden rechtgezet. Het advies en de inschalingen worden echter niet meer gewijzigd.

Uiterlijk binnen dertig kalenderdagen na de ontvangst van het doorlichtingsverslag kan het beleid of het bestuur van de school een bijkomende verduidelijking van het doorlichtingsverslag aanvragen bij de inspecteur-generaal. Die aanvraag gebeurt zoals aangegeven op de website van de onderwijsinspectie. De onderwijsinspectie plant de bespreking zo spoedig mogelijk en het beleid of het bestuur van de school bepaalt zijn vertegenwoordiging.

Voor meer informatie: raadpleeg www.onderwijsinspectie.be en www.doorlichtingsverslagen.be

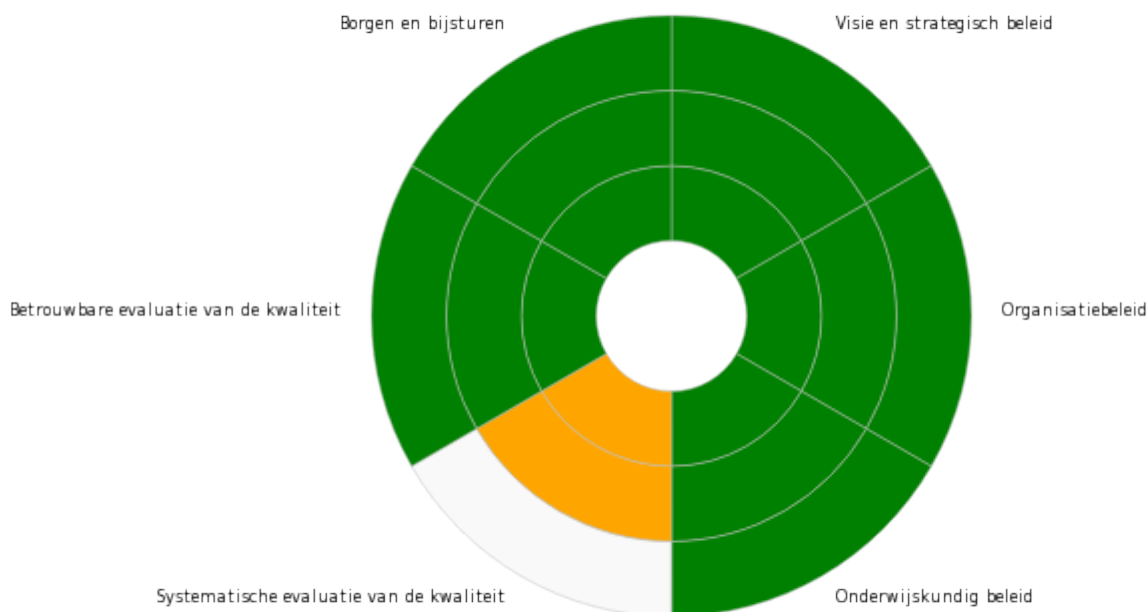
2 Administratieve situering

Alle hoofdstukken van dit verslag en het advies hebben betrekking op de doorlichtingseenheid HEILIG HART VAN MARIA BERLAAR (doorlichtingseenheid 2000000260). Deze eenheid omvat geheel of gedeeltelijk volgende scholen:

- Heilig Hart van Maria Berlaar (118356)
- Heilig Hart van Maria Berlaar (126102)
- Heilig Hart van Maria Berlaar (118364).

Het aanbod van de doorlichtingseenheid en een overzicht van de onderwijslesplaatsen is terug te vinden als bijlage bij dit verslag.

3 In welke mate ontwikkelt de school haar eigen kwaliteit?

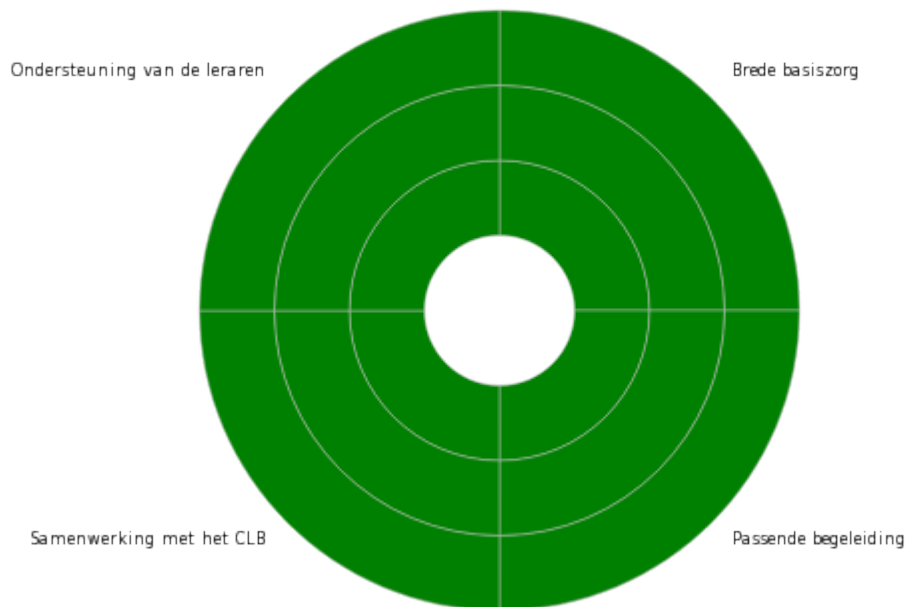

Visie en strategisch beleid	De school weet wat ze met haar onderwijs wil bereiken, hoe ze de schoolwerking wil vormgeven en hoe ze de ontwikkeling van de leerlingen wil stimuleren. Het Toekomstplan, het schoolwerkplan, was de voorbije vijf schooljaren de leidraad met zes strategische doelen die de school concretiseerde in verschillende operationele doelen en bijhorende acties. Het zet onder meer didactische innovaties centraal om onderwijs aan te bieden dat tegemoet komt aan de uitdagingen van de 21e eeuw. Dit Toekomstplan kwam tot stand na een ruime dialoog met de medewerkers, leerlingen, ouders en externen. De visie is afgestemd op de input en de context van de school en op de regelgeving en steunt op vijf pijlers: verantwoordelijkheid, kennis, respect, relatiebekwaamheid en hartelijkheid. Ze vindt breed en zichtbaar ingang in de schoolwerking en in de onderwijsleerpraktijk. Zorg dragen voor elke leerling is inherent aan de schoolcultuur. Dit komt sterk naar voor uit het onderzoek leerlingenbegeleiding en wordt bevestigd in de onderzoeken onderwijsleerpraktijk in het 'Leer- en leefklimaat'. De school stimuleert de gezamenlijke verantwoordelijkheid om de visie te realiseren.
Organisatiebeleid	De school ontwikkelt en voert een beleid, waarbij participatie en dialoog belangrijk zijn. Ze gaat geregeld op zoek naar de mening van leerlingen, ouders en medewerkers en houdt er rekening mee. Zowel de leerlingenraad als de ouderraad spelen een actieve rol in de school. De school staat open voor externe vragen en verwachtingen en speelt daar geregeld op in. Ze stimuleert vernieuwing, reflectie en expertisedeling tussen binnen de vakgroepen, maar ook vakgroepoverstijgend. De teamleden krijgen kansen om vernieuwingen, zoals co-teaching, uit te proberen. De school heeft de voorbije jaren sterk ingezet op het in kaart brengen en het verspreiden van interne expertise. Dat heeft onder meer bijgedragen tot een schoolcultuur waar alle medewerkers een hoge graad van betrokkenheid voelen. Uit de verschillende onderzoeken van de onderwijsleerpraktijk blijkt dat die betrokkenheid een positieve impact heeft op de kwaliteit. De school werkt samen met anderen om de onderwijsleerpraktijk en de schoolwerking te versterken. Ze communiceert frequent, transparant en doelgericht over haar werking met interne en externe belanghebbenden.
Onderwijskundig beleid	De school ontwikkelt de kwaliteit van haar onderwijsleerpraktijk. Ze geeft de onderwijsleerpraktijk en de professionalisering vorm aan de hand van maatregelen en afspraken. De school kan de kwaliteitsontwikkeling van de onderwijsleerpraktijk nog versterken door de doelgerichtheid van de maatregelen en afspraken voor alle domeinen van de onderwijsleerpraktijk te verhogen en de implementatie ervan bij alle vakgroepen te monitoren. De vakgroepen kiezen autonoom hoe ze de maatregelen en afspraken implementeren, op maat van de specifieke noden van elk vak. Ze rapporteren hierover bij de directie die zo de vinger aan de pols houdt. De school ondersteunt de teamleden. Ze stimuleert professionalisering op basis van behoeften en noden. Naast het inzetten van interne expertise, doet de school regelmatig een beroep op externe experts. De pedagogische studiedagen zijn een zinvolle aansturing van het onderwijskundig beleid.

Systematische evaluatie van de kwaliteit	De school evalueert verschillende aspecten van de schoolwerking, maar heeft daarbij nog beperkt aandacht voor de evaluatie van de onderwijsleerpraktijk. De evaluatie is weinig systematisch. Dat blijkt ook uit het onderzoek leerlingenbegeleiding. Er zijn voorbeelden waar de systematiek wel aanwezig is, zoals de bevraging van een aantal leerlingengroepen over de vernieuwde invulling van bepaalde vakinhouden.
Betrouwbare evaluatie van de kwaliteit	De school evalueert haar kwaliteit doelgericht op basis van diverse kwalitatieve en kwantitatieve bronnen. Ze betreft bij haar evaluaties relevante partners. Een voorbeeld hiervan is een bevraging over de werking van de elektronische leeromgeving. De school besteedt bij haar evaluaties veelal aandacht aan de resultaten en effecten bij de leerlingen. De evaluaties zijn doorgaans betrouwbaar.
Borgen en bijsturen	De school heeft zicht op haar sterke punten en werkpunten. Ze bewaart en verspreidt wat kwaliteitsvol is. Zo is bijvoorbeeld co-teaching, dat als experiment begonnen is, ondertussen een vaste waarde, vooral in de eerste graad. de school ontwikkelt doelgerichte verbeteracties voor haar werkpunten. De opvolging van de werkpunten uit de vorige doorlichting en de bijstellingen van het gebruik van de elektronische leeromgeving na een bevraging van alle relevante partners, zijn slechts een paar voorbeelden die dat illustreren.

4 In welke mate verstrekt de school kwaliteitsvol onderwijs?

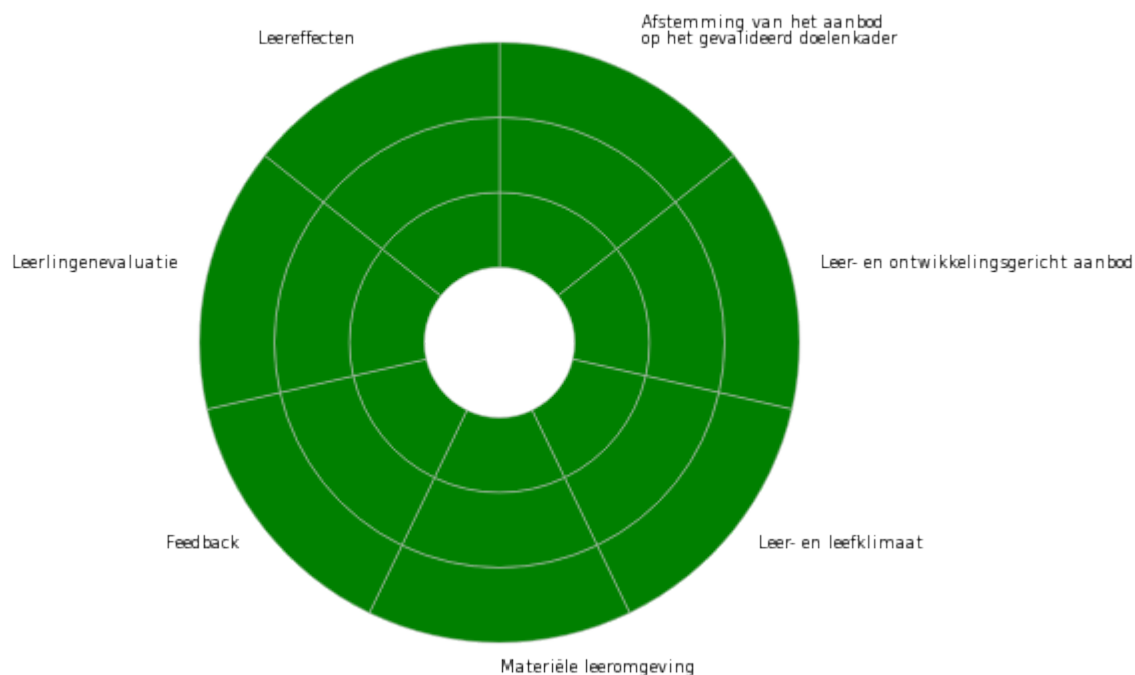
4.1 De leerlingenbegeleiding

Brede basiszorg	Vanuit de zorgvisie, die sterk inzet op welbevinden, stimuleert het schoolteam de optimale ontwikkeling van alle leerlingen. Uit de onderzoeken onderwijsleerpraktijk blijkt dat het schoolteam voor de meeste leerlingen een krachtige leeromgeving waarmaakt. Het team houdt hierbij rekening met de schoolcontext en de kenmerken van de leerlingengroep. De manier waarop de klassenraad de actuele noden van de leerlingen in het zorgcontinuüm visueel in kaart brengt, is sterk. Het schoolteam plant proactieve en preventieve acties op het vlak van leren en studeren, onderwijsloopbaan, psychisch en sociaal functioneren en preventieve gezondheidszorg. Het team implementeert die acties op schoolniveau en binnen de onderwijsleerpraktijk. Het is een aandachtspunt om de doelgerichte realisatie van de acties binnen de onderwijsleerpraktijk te monitoren. De school volgt de leerlingen systematisch op.
-----------------	--

Passende begeleiding	Via een zorgvuldige intake of informatieoverdracht heeft het schoolteam zicht op de specifieke onderwijsbehoeften van leerlingen met een duidelijk geformuleerde zorgvraag en baseert ze daarop een stapsgewijze begeleiding gericht op gelijke kansen. De begeleiding wordt individueler naarmate de nood aan zorg stijgt. Het schoolteam neemt voor leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften begeleidende maatregelen op maat, volgt de effecten ervan op en stuurt de maatregelen indien nodig bij. Het schoolteam betreft de leerlingen, de ouders en relevante partners bij de begeleiding. De communicatie over de begeleiding is laagdrempelig en transparant.
Samenwerking met het CLB	De school werkt systematisch, planmatig en transparant samen met het centrum voor leerlingenbegeleiding (CLB) op basis van schoolspecifieke samenwerkingsafspraken op het vlak van leerlingenbegeleiding en versterking van het schoolteam. Het schoolteam baseert zijn ondersteuningsvragen op concrete noden en op een analyse van knelpunten. Wanneer de brede basiszorg en de maatregelen uit de verhoogde zorg niet volstaan, formuleert de school een hulpvraag aan het CLB. Voor een doorverwijzing naar een schoolexterne begeleiding doet het schoolteam een beroep op de draaischijffunctie van het CLB.
Ondersteuning van de leraren	De school coördineert de begeleidingsinitiatieven. Ze brengt de ondersteuningsbehoeften van leraren in kaart en investeert in maatregelen, afspraken en professionaliseringsactiviteiten om het handelen van leraren in de brede basiszorg en in de verhoogde zorg vorm te geven en waar nodig te versterken. De ondersteuning is leraar- en teamgericht met waarneembare effecten in de onderwijsleerpraktijk. Gekoppeld aan het realiseren van de strategische en operationele doelen heeft de school geïnvesteerd in het aanbieden van degelijke professionaliseringsactiviteiten. Het is nog een groeikans om een vollediger zicht te krijgen op de ondersteuningsbehoeften op leraar- en vakgroepniveau en om een doelgerichte aanpak hierop af te stemmen. Voor bijkomende inhoudelijke expertise doet de school een beroep op het CLB, op de pedagogische begeleidingsdienst of andere externe diensten of op het ondersteuningsnetwerk.

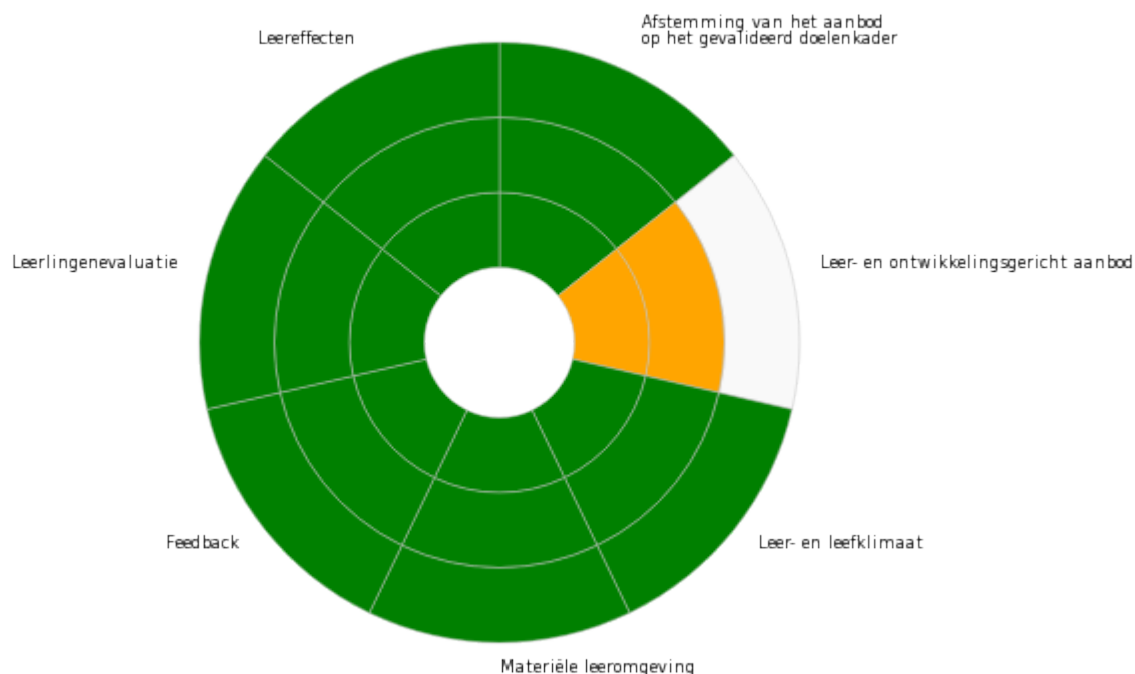
4.2 Wiskunde in de eerste graad A-stroom (leerplan 2009/003)

Afstemming van het aanbod op het gevalideerd doelenkader	Het aanbod spoort met het gevalideerd doelenkader en is nagenoeg volledig. Het aanbod is evenwichtig en minstens afgestemd op het verwachte beheersingsniveau. De leraren bieden een weloverwogen mix van basisdoelen en verdiepingsdoelen aan, afgestemd op de talenten en noden van de leerlingengroep.
Leer- en ontwikkelingsgericht aanbod	De leraren benutten de beginsituatie van de groep leerlingen om haalbare en uitdagende doelen te stellen en om het onderwijsleerproces vorm te geven. Het aanbod is samenhangend, betekenisvol en activerend. De consequente aandacht voor het gebruik van stappenplannen ondersteunt het leren. De onderwijsorganisatie, de laagdrempelige bereikbaarheid van de leraren buiten de lessen en de (inter)actieve manier waarop de leraren een krachtige leeromgeving realiseren, bevorderen het bereiken van de doelen. Het fraaie schooleigen leermateriaal gericht op differentiatie en activerende werkvormen, verdient een frequentere toepassing.
Leer- en leefklimaat	De leraren creëren een positief en stimulerend leer- en leefklimaat. De leraren motiveren de leerlingen, ondersteunen hen, waarderen hen, gaan vaak met hen in interactie, houden rekening met hun inbreng en benutten fouten als aanknopingspunt voor het leren. De leraren maken efficiënt gebruik van de lestijd.

Materiële leeromgeving	De materiële leeromgeving ondersteunt het bereiken van de doelen. De leraren zetten de beschikbare uitrusting efficiënt in. De leraren maken functioneel en weloverwogen gebruik van ICT-hulpmiddelen. De vlotte manier waarop de leraren het bordboek en het bord combineren, is daar een voorbeeld van.
Feedback	De leraren geven geregeld ontwikkelingsgerichte feedback, waarbij ze vertrekken vanuit de doelen en de leerervaringen van de leerlingen. De informatieve rapportcommentaren zijn daar een voorbeeld van. De feedback is veelal duidelijk, constructief en gedoseerd en vindt plaats in een klimaat van veiligheid en vertrouwen. De feedback gericht op zelfregulatie, over de te bereiken doelen en over de volgende stappen in het leerproces vertoont nog groeimarge.
Leerlingenevaluatie	De evaluatie is representatief voor het gevalideerd doelenkader en voor het aanbod. De evaluatie is transparant, betrouwbaar, afgestemd op de doelgroep en geïntegreerd in het onderwijsleerproces. De aandacht voor diverse vraagvormen en voor een waaier aan wiskundige vaardigheden dragen bij tot een brede evaluatie.
Leereffecten	De onderwijsleerpraktijk, de kwaliteitsbewaking van de onderwijsleerpraktijk, het leerlingenwelbevinden en de studieresultaten tonen aan dat een zo groot mogelijke groep leerlingen de minimaal gewenste output bereikt.

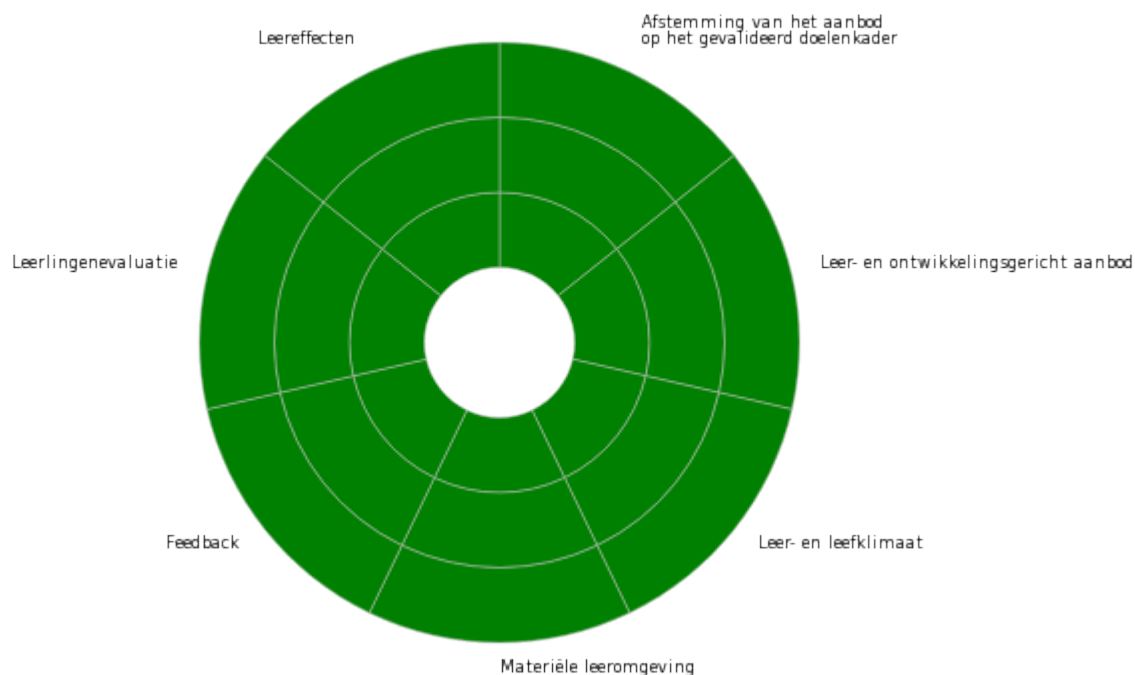
4.3 Cultuur- en gedragswetenschappen in de tweede graad aso in de studierichting Humane wetenschappen (leerplan 2006/001)

Afstemming van het aanbod op het gevalideerd doelenkader	Het aanbod spoort met het gevalideerd doelenkader en is nagenoeg volledig. Alle domeinen van doelen krijgen de verwachte aandacht. Het aanbod van bijkomende doelen is afgestemd op de doelgroep en heeft geen negatieve impact op het aanbod en de leereffecten met betrekking tot de doelen in het gevalideerd doelenkader. Het aanbod is afgestemd op het verwachte beheersingsniveau.
Leer- en ontwikkelingsgericht aanbod	De leraren hebben zicht op de beginsituatie van de leerlingen en stellen van daaruit haalbare doelen voor de meeste leerlingen. Ze zetten in mindere mate in op het uitdagend maken van de lesdoelen voor alle leerlingen. Ze laten nog kansen liggen om het aanbod betekenisvol en activerend te maken. Zo expliciteren ze de lesdoelen in mindere mate, variëren weinig in werk- en groeperingsvormen en bieden weinig zelfontdekkend leren aan. Het aanbod is veelal samenhangend, al is de explicitering voor de leerlingen van de logische en graduele opbouw van het aanbod over de onderzoekscompetentie nog een werkpunt. De leraren reiken de leerlingen strategieën aan die het leren bevorderen. De onderwijsorganisatie bevordert het bereiken van de doelen.
Leer- en leefklimaat	De leraren creëren een positief en stimulerend leer- en leefklimaat. De leraren motiveren de leerlingen, ondersteunen hen, waarderen hen, gaan vaak met hen in interactie en houden rekening met hun inbreng. De leraren maken efficiënt gebruik van de lestijd.

Materiële leeromgeving	De materiële leeromgeving ondersteunt het bereiken van de doelen, de vereiste aanwezigheid van recente naslagwerken en specifieke tijdschriften kunnen de leeromgeving krachtiger maken. De leraren zetten de beschikbare uitrusting efficiënt in.
Feedback	De leraren geven geregeld feedback waarbij ze doorgaans vertrekken vanuit de leerervaringen van de leerlingen. De leraren kunnen de feedback meer ontwikkelingsgericht maken door frequenter vanuit de doelen te werken. De feedback is een systematisch onderdeel van het onderwijsleerproces. De feedback is zowel op het product als op het proces gericht. De feedback is veelal duidelijk, constructief en gedoseerd en vindt plaats in een klimaat van veiligheid en vertrouwen.
Leerlingenevaluatie	De evaluatie is representatief voor het gevalideerd doelenkader en voor het aanbod. De evaluatie is meestal transparant, betrouwbaar, afgestemd op de doelgroep en geïntegreerd in het onderwijsleerproces. De verhouding reproductie-toepassing-inzicht, alsook het aandeel van de procesevaluatie verschilt van leraar tot leraar, het is dan ook een aandachtspunt voor de vakgroep hieromtrent afspraken te maken. De vakgroep maakt sinds kort werk van een brede evaluatie maar kan hier nog verder in ontwikkelen.
Leereffecten	De onderwijsleerpraktijk, de kwaliteitsbewaking van de onderwijsleerpraktijk, het leerlingenwelbevinden en de studieresultaten tonen aan dat een zo groot mogelijke groep leerlingen de minimaal gewenste output bereikt.

4.4 Economie in de tweede graad aso in de studierichting Economie (leerplan 2006/050)

Afstemming van het aanbod op het gevalideerd doelenkader

Het aanbod spoort met het gevalideerd doelenkader en is nagenoeg volledig. De leraren gebruiken consequent leerplangericht lesmateriaal wat resulteert in een evenwichtig aanbod dat minstens alle doelen bevat en is afgestemd op het verwachte beheersingsniveau. Zij kunnen het aanbod van de onderzoekscompetentie versterken door de gekozen onderzoeksmethodologie te benadrukken en meer aandacht te schenken aan de instructie van de deelcompetenties.

Leer- en ontwikkelingsgericht aanbod

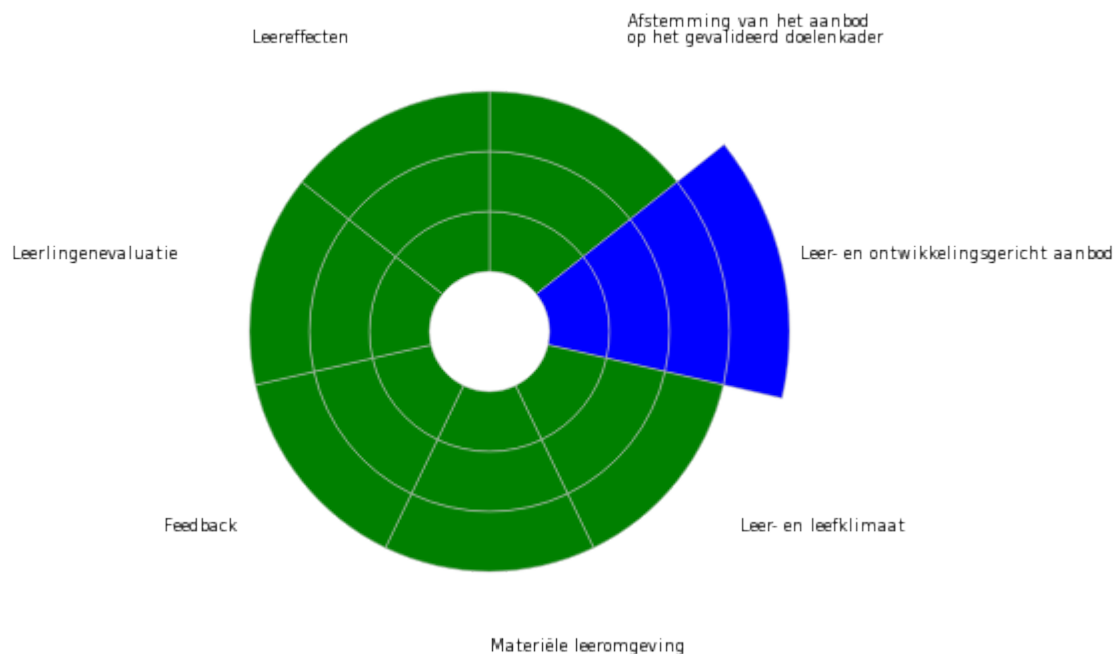
De leraren benutten de beginsituatie van de groep leerlingen om haalbare doelen te stellen en om het onderwijsleerproces vorm te geven. Het aanbod is veelal samenhangend, betekenisvol en activerend en ondersteunt het leren. Het gedifferentieerd aanbieden van uitdagende doelen is nog een groeikans. De onderwijsorganisatie waarbij de lessen met minstens één aaneensluitend blok van twee lestijden worden geroosterd, bevordert het bereiken van de doelen.

Leer- en leefklimaat

De leraren creëren een positief en stimulerend leer- en leefklimaat. Ze motiveren de leerlingen, ondersteunen hen, waarderen hen, gaan vaak met hen in interactie en houden rekening met hun inbreng. Ze zijn erg betrokken en komen sterk tegemoet aan de sociaal-emotionele behoeften van de leerlingen. De leraren maken efficiënt gebruik van de lestijd.

Materiële leeromgeving	De materiële leeromgeving ondersteunt het bereiken van de doelen. De leraren beschikken over een vaklokaal en richten dat in als een aantrekkelijke economische leeromgeving. Ze reorganiseren veelvuldig het klasmeubilair in functie van activerende werkvormen. De toegang tot het pc-lokaal is verzekerd via het lessenrooster. De leraren zetten alle beschikbare uitrusting efficiënt in.
Feedback	De leraren geven ontwikkelingsgerichte feedback waarbij ze vertrekken vanuit de leerervaringen van de leerlingen, maar eerder beperkt vanuit de doelen. De feedback is zowel op het product als op het proces gericht waarbij de leraren zich ervan bewust zijn dat hun feedback gericht op het proces nog groeikansen heeft. De feedback is veelal duidelijk, constructief en gedoseerd en vindt plaats in een klimaat van veiligheid en vertrouwen. De feedbackpraktijk vergt nog verdere afstemming tussen de verschillende leraren. Via expertisedeling kunnen de leraren de gelijkgerichtheid van de feedbackpraktijk nog versterken.
Leerlingenevaluatie	De evaluatie is representatief voor het gevalideerd doelenkader en voor het aanbod. De evaluatie is transparant, betrouwbaar, afgestemd op de doelgroep en geïntegreerd in het onderwijsleerproces. De leraren kunnen de evaluatie versterken door die te verbreden en de beoordelingscriteria doelgerichter te formuleren. Het is een groeikans om de leerlingen een rol te geven bij het bepalen van de beoordelingscriteria.
Leereffecten	De onderwijsleerpraktijk, de kwaliteitsbewaking van de onderwijsleerpraktijk, het leerlingenwelbevinden en de studieresultaten tonen aan dat een zo groot mogelijke groep leerlingen de minimaal gewenste output bereikt. De leraren kunnen de reeds goede kwaliteit van hun onderwijsleerpraktijk bewaken door de eigen kwaliteitszorg structureel verder te ontwikkelen.

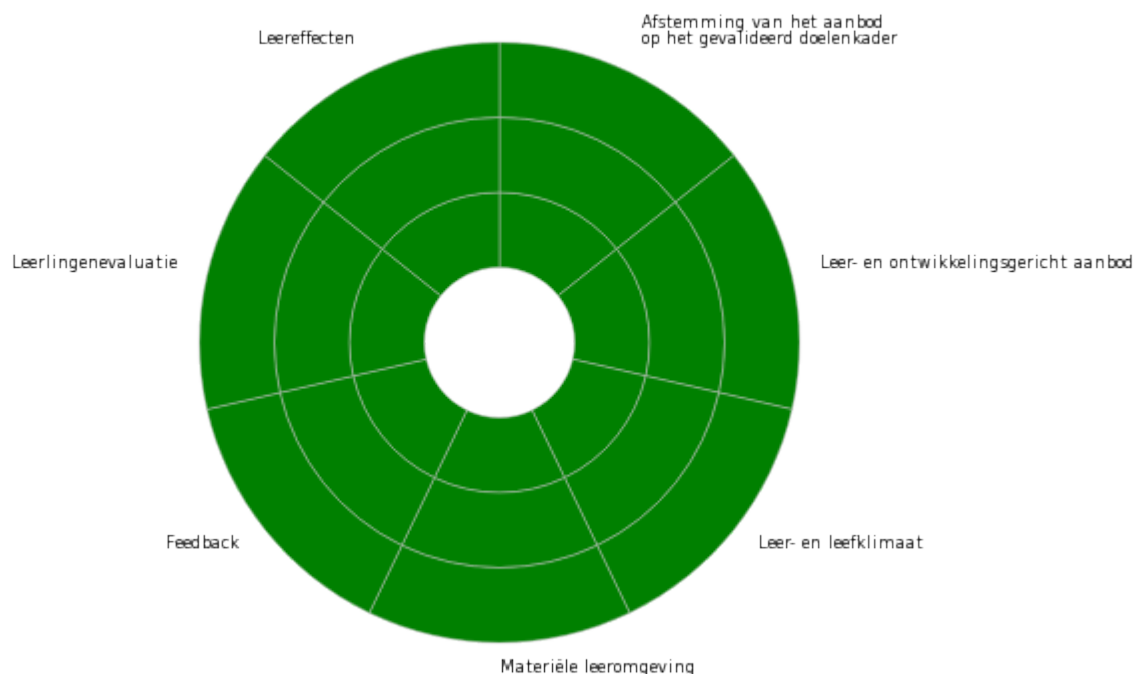
4.5 Project algemene vakken in de tweede graad bso in de studierichting Verzorgingsvoeding (leerplan 2012-014)

Afstemming van het aanbod op het gevalideerd doelenkader	Het aanbod spoort met het gevalideerd doelenkader en is nagenoeg volledig. Het aanbod is evenwichtig en afgestemd op het verwachte beheersingsniveau.
Leer- en ontwikkelingsgericht aanbod	De leraren benutten de beginsituatie van de leerlingen om voor iedere leerling haalbare en uitdagende doelen te stellen en om het onderwijsleerproces af te stemmen op de leerbehoeften van iedere leerling. Het aanbod is bij uitstek samenhangend, betekenisvol en activerend en ondersteunt het leren. De leraren gebruiken zelf ontwikkeld, actueel, functioneel lesmateriaal dat nauw aansluit bij de leef- en beleavingswereld van de leerlingen. Ze expliciteren de lesdoelen, gebruiken uitsluitend authentieke en realistische contexten en benutten geregeld het incidenteel leren. Ze bieden regelmatig strategieën aan die het leren, het probleemoplossend denken en de zelfregulatie bevorderen. De leerlingen doen veel extramurale activiteiten en de leraren nodigen, waar mogelijk en relevant, externe experts uit in de klas. Ze werken ook regelmatig samen met andere vakgroepen. Zoals het leerplan het voorschrijft, begeleiden de leraren de leerlingen in hun individuele persoonlijkheidsontwikkeling en in hun sociale vorming, waarbij maatschappelijke zelfredzaamheid centraal staat. De onderwijsorganisatie bevordert het bereiken van de doelen. De manier waarop de leraren het leer- en ontwikkelingsgericht aanbod vormgeven, is een voorbeeld van goede praktijk.

Leer- en leefklimaat	De leraren creëren een positief en stimulerend leer- en leefklimaat. De leraren motiveren de leerlingen, ondersteunen hen, waarderen hen, gaan vaak met hen in interactie en houden rekening met hun inbreng. Ze begeleiden de leerlingen naar positieve interactie en wederzijdse steun. Ze komen zoveel mogelijk tegemoet aan de sociaal-emotionele behoeften van de leerlingen. De leraren verhogen het competentiegevoel bij de leerlingen door positieve feedback en succeservaringen. Sterk presterende en zwak presterende leerlingen krijgen evenveel waardering. De leraren maken efficiënt gebruik van de lestijd.
Materiële leeromgeving	De materiële leeromgeving ondersteunt het bereiken van de doelen. De leraren zetten de beschikbare uitrusting efficiënt in. Het vaklokaal PAV is vrij klein, maar goed uitgerust, en in een aangrenzend lokaal kan iedere leerling permanent over een laptop beschikken. De leraren kiezen regelmatig voor een gedifferentieerde aanpak waarbij ze de leerlingen over beide lokalen verdelen. Op die manier kunnen ze de leerlingen beter begeleiden in hun groei naar zelfstandig werken.
Feedback	De leraren geven geregeld ontwikkelingsgerichte feedback die veelal onderbouwd wordt door de rubrics die de leraren gebruiken bij de evaluaties. Hierbij vertrekken ze vanuit de doelen en de leerervaringen van de leerlingen. De feedback is zowel op het product als op het proces gericht. De feedback is veelal duidelijk, constructief en gedoseerd en vindt plaats in een klimaat van veiligheid en vertrouwen. De feedback is een systematisch onderdeel van het onderwijsleerproces. De vakgroep is zoekende om met een werkbaar instrument de leergroei van de individuele leerling visueel in kaart te brengen. De eerste aanzetten hiervoor zijn veelbelovend.
Leerlingenevaluatie	De evaluatie is representatief voor het gevalideerd doelenkader en voor het aanbod. De evaluatie is transparant, betrouwbaar, breed, afgestemd op de doelgroep en geïntegreerd in het onderwijsleerproces. De vakgroep heeft de voorbije jaren sterk ingezet op het optimaliseren van de evaluatiepraktijk. Ze hebben hiervoor onder meer een beroep gedaan op de pedagogische begeleidingsdienst. De evaluatievormen zijn gevarieerd, met aandacht voor zowel proces- als productevaluatie. De leraren hebben kwaliteitsvolle rubrics ontwikkeld met heldere, doelgerichte evaluatiecriteria op maat van hun doelpubliek. De leerlingen spelen regelmatig een actieve rol in het beoordelingsproces.
Leereffecten	De onderwijsleerpraktijk, de voortdurende kwaliteitsbewaking van de onderwijsleerpraktijk, het leerlingenwelbevinden en de studieresultaten tonen aan dat een zo groot mogelijke groep leerlingen de minimaal gewenste output bereikt.

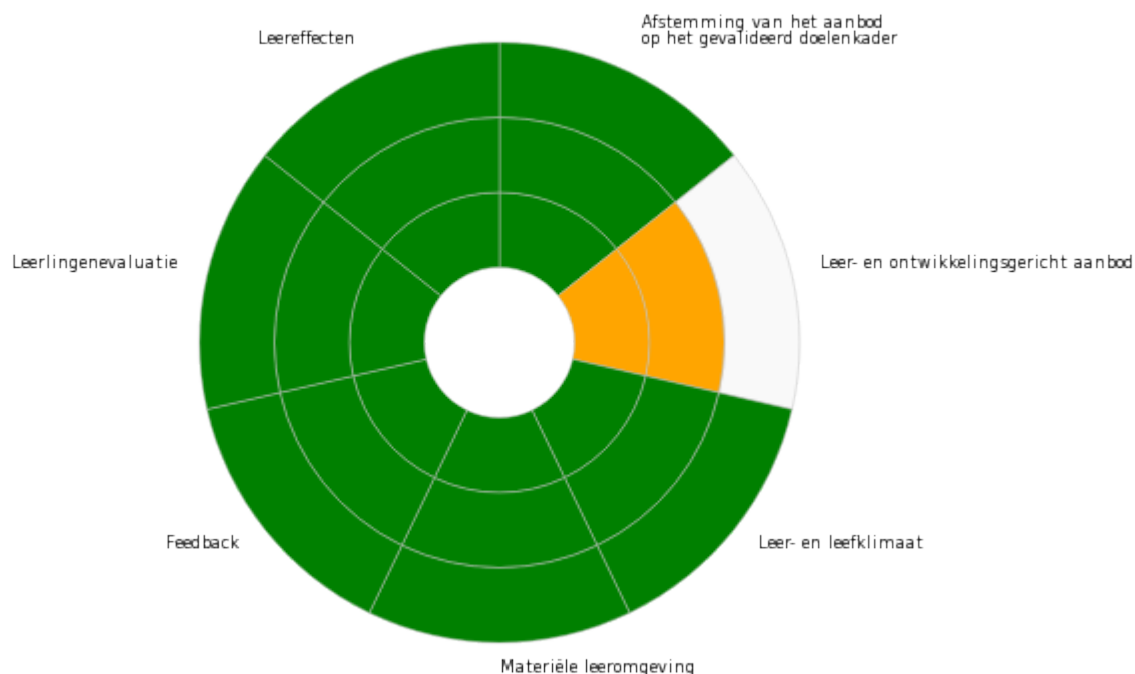
4.6 Huishoudkunde, opvoedkunde en verzorging in de tweede graad bso in de studierichting Verzorging-voeding (leerplan 2013/061)

Afstemming van het aanbod op het gevalideerd doelenkader	Het aanbod spoort met het gevalideerd doelenkader en is nagenoeg volledig. Het aanbod is afgestemd op het verwachte beheersingsniveau. De vakgroep heeft sinds de vorige doorlichting werk gemaakt van een grondige leerplananalyse. Alle domeinen van doelen krijgen dan ook de verwachte aandacht. Er is een evenwichtige verdeling tussen kennis, vaardigheden en attitudes. Het aanbod spoort met het te verwachten verwerkingsniveau en een aantal projecten tonen de geïntegreerde en vakoverschrijdende werking aan. De leraren besteden voldoende aandacht aan het uitzetten van verticale en horizontale leerlijnen.
Leer- en ontwikkelingsgericht aanbod	De leraren benutten de beginsituatie van de groep leerlingen om haalbare en uitdagende doelen te stellen en om het onderwijsleerproces vorm te geven. De leraren voorzien ruimte voor experiment en zelfontdekkend leren. Ze zetten in op activerend, ervaringsgericht en incidenteel leren via onder meer actieve werkvormen en werkplekbezoeken. De lesinhouden worden gekaderd vanuit betekenisvolle, realistische contexten die nauw aansluiten bij de leefwereld van de leerlingen. De leraren bieden strategieën aan die het leren, het probleemoplossend denken en de zelfregulatie bevorderen. De onderwijsorganisatie bevordert het bereiken van de doelen.

Leer- en leefklimaat	De leraren creëren een positief en stimulerend leer- en leefklimaat. Opvallend is de respectvolle omgang tussen leraren en leerlingen. De leraren motiveren de leerlingen, ondersteunen hen, waarderen hen, gaan vaak met hen in interactie en houden rekening met hun inbreng. De leraren versterken het leren van de leerlingen door een gedifferentieerde aanpak en door het in beeld brengen van de groei en de competenties van de leerlingen. De leraren maken efficiënt gebruik van de lestijd.
Materiële leeromgeving	De materiële leeromgeving ondersteunt het bereiken van de doelen. De leraren zetten de beschikbare uitrusting efficiënt in.
Feedback	De leraren geven geregeld ontwikkelingsgerichte feedback, waarbij ze vertrekken vanuit de doelen en de leerervaringen van de leerlingen. De feedback is zowel op het product als op het proces gericht en sluit naadloos aan bij de zelfevaluatie van de leerling. De feedback is veelal duidelijk, constructief en gedoseerd en vindt plaats in een klimaat van veiligheid en vertrouwen. Door de talrijke reflectiemomenten tijdens de lessen is feedback een systematisch onderdeel van het onderwijsleerproces. Rapportcommentaren zijn gericht op de doelen en de volgende stappen in het leerproces.
Leerlingenevaluatie	De evaluatie is representatief voor het gevalideerd doelenkader en voor het aanbod. De vakgroep maakt er ook hier intensief werk van om, parallel aan de brede waaier van activerende werkvormen, een ruime variatie aan evaluatievormen te implementeren. Hierdoor spoort de evaluatie met het verwachte beheersingsniveau en is er een duidelijk evenwicht tussen kennis, vaardigheden en attitudes aanwezig. Het meestal systematisch expliciteren van doelen in beoordelingscriteria die het wenselijk waarneembaar leerlingengedrag omschrijft, geeft hierbij de garantie op een betrouwbare en transparante evaluatie. De evaluatie is afgestemd op de doelgroep en geïntegreerd in het onderwijsleerproces.
Leereffecten	De manier waarop de leraren leereffecten nastreven, heeft een positieve invloed op het welbevinden van de leerlingen. De onderwijsleerpraktijk, de kwaliteitsbewaking van de onderwijsleerpraktijk en de studieresultaten tonen aan dat een zo groot mogelijke groep leerlingen de minimaal gewenste output bereikt. De vakgroep investeerde de afgelopen jaren, onder meer via een intensief professionaliseringstraject, in het wegwerken van knelpunten in de leerplanrealisatie. Ze deden dit met veel oog voor de kwaliteitsbewaking van de onderwijsleerpraktijk. Dit heeft een positieve impact op de leerloopbaan van leerlingen en op de verdere ontwikkeling van de onderwijsleerpraktijk.

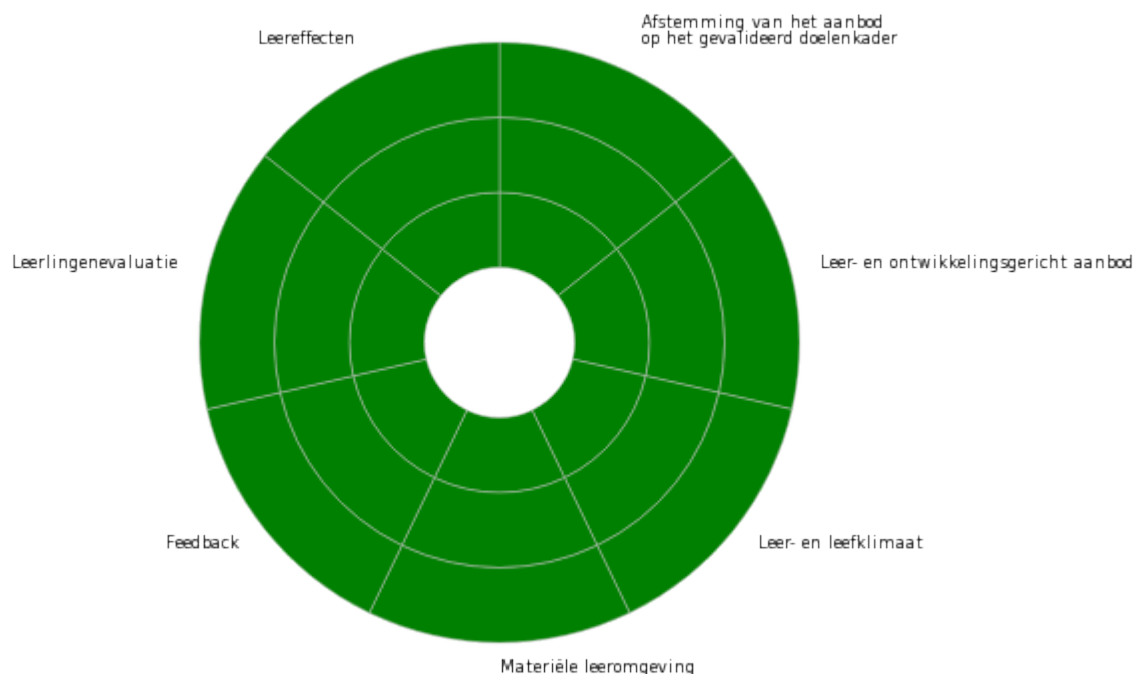
4.7 Cultuur- en gedragswetenschappen in de derde graad aso in de studierichting Humane wetenschappen (leerplan 2009/045)

Afstemming van het aanbod op het gevalideerd doelenkader	Het aanbod spoort met het gevalideerd doelenkader en is nagenoeg volledig. Alle domeinen van doelen krijgen de verwachte aandacht. Het aanbod van bijkomende doelen is afgestemd op de doelgroep en heeft geen negatieve impact op het aanbod en de leereffecten met betrekking tot de doelen in het gevalideerd doelenkader. Het aanbod is afgestemd op het verwachte beheersingsniveau.
Leer- en ontwikkelingsgericht aanbod	De leraren hebben zicht op de beginsituatie van de leerlingen en stellen van daaruit haalbare doelen voor de meeste leerlingen. Ze zetten in mindere mate in op het uitdagend maken van de lesdoelen voor alle leerlingen. Ze laten nog kansen liggen om het aanbod betekenisvol en activerend te maken. Zo expliciteren ze de lesdoelen in mindere mate, variëren weinig in werk- en groeperingsvormen en bieden weinig zelfontdekkend leren aan. Het aanbod is veelal samenhangend, al is de explicitering voor de leerlingen van de logische en graduele opbouw van het aanbod over de onderzoekscompetentie nog een werkpunt. De leraren reiken de leerlingen strategieën aan die het leren bevorderen. De onderwijsorganisatie bevordert het bereiken van de doelen.
Leer- en leefklimaat	De leraren creëren een positief en stimulerend leer- en leefklimaat. De leraren motiveren de leerlingen, ondersteunen hen, waarderen hen, gaan vaak met hen in interactie en houden rekening met hun inbreng. De leraren maken efficiënt gebruik van de lestijd.

Materiële leeromgeving	De materiële leeromgeving ondersteunt het bereiken van de doelen, de vereiste aanwezigheid van recente naslagwerken en specifieke tijdschriften kunnen de leeromgeving krachtiger maken. De leraren zetten de beschikbare uitrusting efficiënt in.
Feedback	De leraren geven geregeld feedback waarbij ze doorgaans vertrekken vanuit de leerervaringen van de leerlingen. De leraren kunnen de feedback meer ontwikkelingsgericht maken door frequenter vanuit de doelen te werken. De feedback is een systematisch onderdeel van het onderwijsleerproces. De feedback is zowel op het product als op het proces gericht. De feedback is veelal duidelijk, constructief en gedoseerd en vindt plaats in een klimaat van veiligheid en vertrouwen.
Leerlingenevaluatie	De evaluatie is representatief voor het gevalideerd doelenkader en voor het aanbod. De evaluatie is meestal transparant, betrouwbaar, afgestemd op de doelgroep en geïntegreerd in het onderwijsleerproces. De verhouding reproductie-toepassing-inzicht, alsook het aandeel van de procesevaluatie verschilt van leraar tot leraar, het is dan ook een aandachtspunt voor de vakgroep hieromtrent afspraken te maken. De vakgroep maakt sinds kort werk van een brede evaluatie maar kan hier nog verder in ontwikkelen.
Leereffecten	De onderwijsleerpraktijk, de kwaliteitsbewaking van de onderwijsleerpraktijk, het leerlingenwelbevinden en de studieresultaten tonen aan dat een zo groot mogelijke groep leerlingen de minimaal gewenste output bereikt.

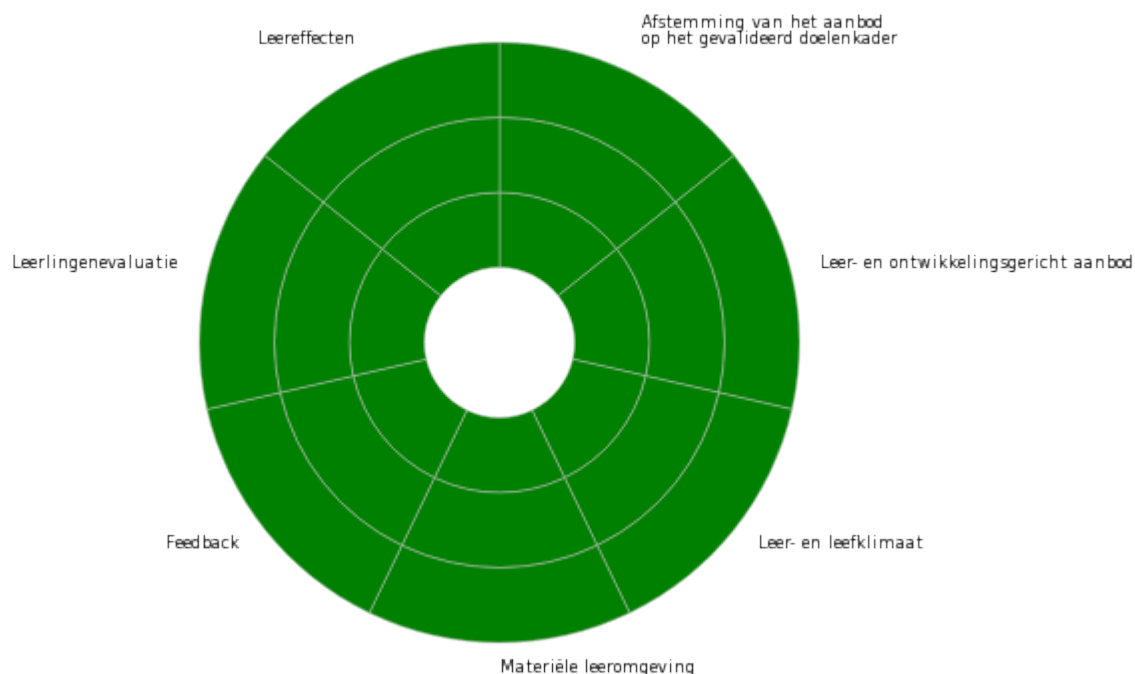
4.8 Economie in de derde graad aso in de studierichtingen Economie-moderne talen en Economie-wiskunde (leerplan 2006/051)

Afstemming van het aanbod op het gevalideerd doelenkader	Het aanbod spoort met het gevalideerd doelenkader en is nagenoeg volledig. De leraren gebruiken consequent leerplangericht lesmateriaal wat resulteert in een evenwichtig aanbod dat minstens alle doelen bevat en is afgestemd op het verwachte beheersingsniveau. Zij kunnen het aanbod van de onderzoekscompetentie versterken door de gekozen onderzoeksmethodologie te benadrukken en meer aandacht te schenken aan de instructie van de deelcompetenties.
Leer- en ontwikkelingsgericht aanbod	De leraren benutten de beginsituatie van de groep leerlingen om haalbare doelen te stellen en om het onderwijsleerproces vorm te geven. Het aanbod is veelal samenhangend, betekenisvol en activerend en ondersteunt het leren. Het gedifferentieerd aanbieden van uitdagende doelen is nog een groeikans. De onderwijsorganisatie waarbij de lessen met minstens één aaneensluitend blok van twee lestijden worden geroosterd, bevordert het bereiken van de doelen.
Leer- en leefklimaat	De leraren creëren een positief en stimulerend leer- en leefklimaat. Ze motiveren de leerlingen, ondersteunen hen, waarderen hen, gaan vaak met hen in interactie en houden rekening met hun inbreng. Ze zijn erg betrokken en komen sterk tegemoet aan de sociaal-emotionele behoeften van de leerlingen. De leraren maken efficiënt gebruik van de lestijd.

Materiële leeromgeving	De materiële leeromgeving ondersteunt het bereiken van de doelen. De leraren beschikken over een vaklokaal en richten dat in als een aantrekkelijke economische leeromgeving. Ze reorganiseren veelvuldig het klasmeubilair in functie van activerende werkvormen. De toegang tot het pc-lokaal is verzekerd via het lessenrooster. De leraren zetten alle beschikbare uitrusting efficiënt in.
Feedback	De leraren geven ontwikkelingsgerichte feedback waarbij ze vertrekken vanuit de leerervaringen van de leerlingen, maar eerder beperkt vanuit de doelen. De feedback is zowel op het product als op het proces gericht waarbij de leraren zich ervan bewust zijn dat hun feedback gericht op het proces nog groeikansen heeft. De feedback is veelal duidelijk, constructief en gedoseerd en vindt plaats in een klimaat van veiligheid en vertrouwen. De feedbackpraktijk vergt nog verdere afstemming tussen de verschillende leraren. Via expertisedeling kunnen de leraren de gelijkgerichtheid van de feedbackpraktijk nog versterken.
Leerlingenevaluatie	De evaluatie is representatief voor het gevalideerd doelenkader en voor het aanbod. De evaluatie is transparant, betrouwbaar, afgestemd op de doelgroep en geïntegreerd in het onderwijsleerproces. De leraren kunnen de evaluatie versterken door die te verbreden en de beoordelingscriteria doelgerichter te formuleren. Het is een groeikans om de leerlingen een rol te geven bij het bepalen van de beoordelingscriteria.
Leereffecten	De onderwijsleerpraktijk, de kwaliteitsbewaking van de onderwijsleerpraktijk, het leerlingenwelbevinden en de studieresultaten tonen aan dat een zo groot mogelijke groep leerlingen de minimaal gewenste output bereikt. De leraren kunnen de reeds goede kwaliteit van hun onderwijsleerpraktijk bewaken door de eigen kwaliteitszorg structureel verder te ontwikkelen.

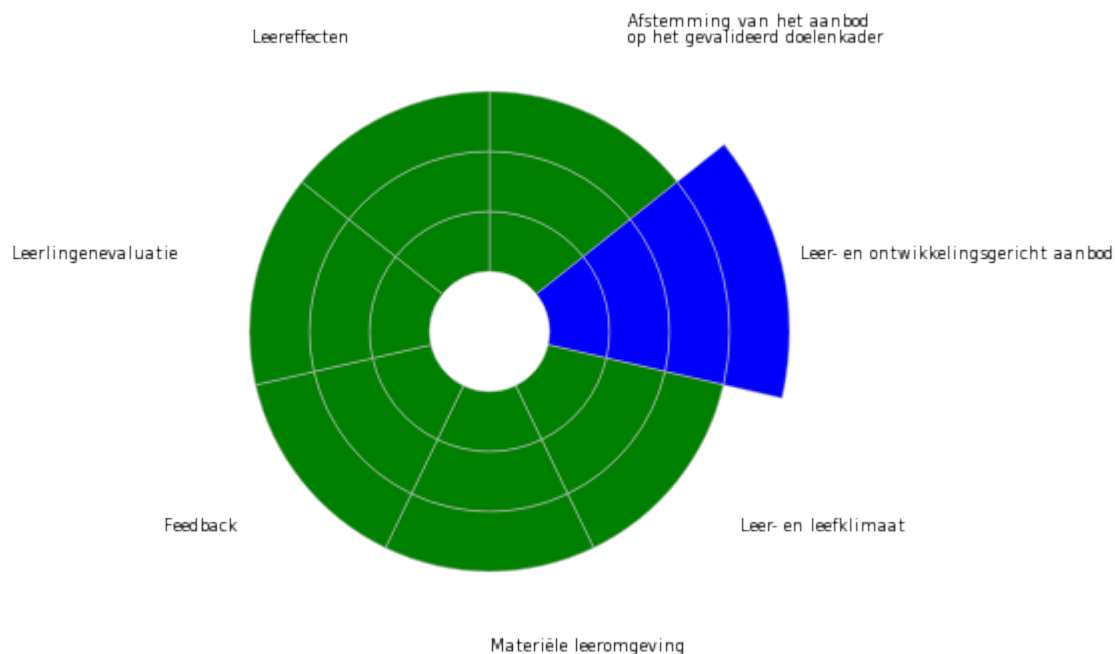
4.9 Wiskunde in de derde graad aso in de studierichtingen Economie-wiskunde en Wetenschappen-wiskunde (leerplan 2004/019)

Afstemming van het aanbod op het gevalideerd doelenkader	Het aanbod spoort met het gevalideerd doelenkader en is nagenoeg volledig. Het aanbod is evenwichtig en minstens afgestemd op het verwachte beheersingsniveau. Aan leerlingen die kiezen voor extra uitdaging, bieden de leraren verdiepende en verbredende doelen aan met de focus op rekenvaardigheid en redeneervaardigheid. De hoge verwachtingen op het vlak van de logisch-deductieve opbouw van de leerinhouden ondersteunen de leerlingen in hun groei naar wiskundige maturiteit.
Leer- en ontwikkelingsgericht aanbod	De leraren benutten de beginsituatie van de groep leerlingen om haalbare en uitdagende doelen te stellen en om het onderwijsleerproces vorm te geven. Het aanbod is samenhangend, betekenisvol en activerend en ondersteunt het leren. Frequente vakoverschrijdende samenwerking, onder meer op het vlak van de onderzoekscompetentie, verhoogt de horizontale samenhang van het aanbod. Het schooleigen leermateriaal is een krachtige ondersteuning van het aanbod. Ook de onderwijsorganisatie, de laagdrempelige bereikbaarheid van de leraren buiten de lessen en de (inter)actieve manier waarop de leraren een krachtige leeromgeving realiseren, bevorderen het bereiken van de doelen.

Leer- en leefklimaat	De leraren creëren een positief en stimulerend leer- en leefklimaat. De leraren motiveren de leerlingen, ondersteunen hen, waarderen hen, gaan vaak met hen in interactie, houden rekening met hun inbreng en benutten fouten als aanknopingspunt voor het leren. De leraren maken efficiënt gebruik van de lestijd.
Materiële leeromgeving	De materiële leeromgeving ondersteunt het bereiken van de doelen. De leraren zetten de beschikbare uitrusting efficiënt in. De vakgroep maakt functioneel en weloverwogen gebruik van ICT-hulpmiddelen.
Feedback	De leraren geven geregeld ontwikkelingsgerichte feedback, waarbij ze vertrekken vanuit de doelen en de leerervaringen van de leerlingen. De informatieve rapportcommentaren zijn daar een voorbeeld van. De feedback is veelal duidelijk, constructief en gedoseerd en vindt plaats in een klimaat van veiligheid en vertrouwen. De feedback gericht op zelfregulatie, over de te bereiken doelen en over de volgende stappen in het leerproces vertoont nog groeimarge.
Leerlingenevaluatie	De evaluatie is representatief voor het gevalideerd doelenkader en voor het aanbod. De evaluatie is betrouwbaar, afgestemd op de doelgroep en geïntegreerd in het onderwijsleerproces. De evenwichtige aandacht voor inzicht, redeneervaardigheid, reproductief toepassen en productief toepassen, draagt bij tot een brede evaluatie. De evaluatie kan nog winnen aan transparantie door consequent de puntenverdeling te vermelden en door bij de onderzoekscompetentie de aandacht voor de verschillende deelstappen van het onderzoek (zich oriënteren, voorbereiden, uitvoeren, evalueren, rapporteren en confronteren) te vergroten.
Leereffecten	De onderwijsleerpraktijk, de kwaliteitsbewaking van de onderwijsleerpraktijk, het leerlingenwelbevinden en de studieresultaten tonen aan dat een zo groot mogelijke groep leerlingen de minimaal gewenste output bereikt.

4.10 Project algemene vakken in de derde graad bso in de studierichting Verzorging (leerplan 2012-026)

Afstemming van het aanbod op het gevalideerd doelenkader

Het aanbod spoort met het gevalideerd doelenkader en is nagenoeg volledig. Het aanbod is evenwichtig en afgestemd op het verwachte beheersingsniveau.

Leer- en ontwikkelingsgericht aanbod

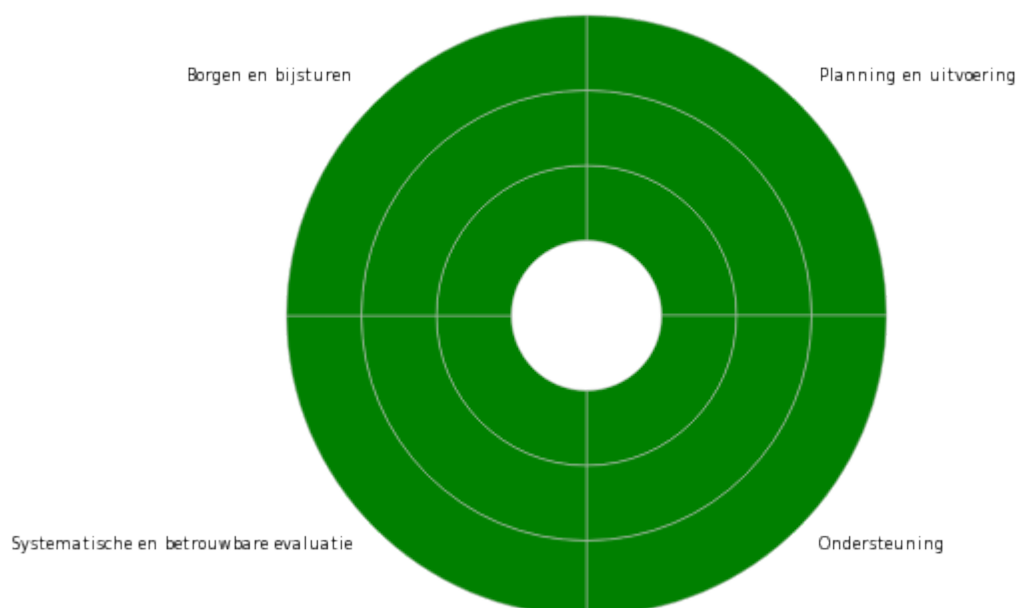
De leraren benutten de beginsituatie van de leerlingen om voor iedere leerling haalbare en uitdagende doelen te stellen en om het onderwijsleerproces af te stemmen op de leerbehoeften van iedere leerling. Het aanbod is bij uitstek samenhangend, betekenisvol en activerend en ondersteunt het leren. De leraren gebruiken zelf ontwikkeld, actueel, functioneel lesmateriaal dat nauw aansluit bij de leef- en beleavingswereld van de leerlingen. Ze expliciteren de lesdoelen, gebruiken uitsluitend authentieke en realistische contexten en benutten geregeld het incidenteel leren. Ze bieden regelmatig strategieën aan die het leren, het probleemoplossend denken en de zelfregulatie bevorderen. De leerlingen doen veel extramurale activiteiten en de leraren nodigen, waar mogelijk en relevant, externe experts uit in de klas. Ze werken ook regelmatig samen met andere vakgroepen. Zoals het leerplan het voorschrijft, begeleiden de leraren de leerlingen in hun individuele persoonlijkheidsontwikkeling en in hun sociale vorming, waarbij maatschappelijke zelfredzaamheid centraal staat. De onderwijsorganisatie bevordert het bereiken van de doelen. De manier waarop de leraren het leer- en ontwikkelingsgericht aanbod vormgeven, is een voorbeeld van goede praktijk.

Leer- en leefklimaat	De leraren creëren een positief en stimulerend leer- en leefklimaat. De leraren motiveren de leerlingen, ondersteunen hen, waarderen hen, gaan vaak met hen in interactie en houden rekening met hun inbreng. Ze begeleiden de leerlingen naar positieve interactie en wederzijdse steun. Ze komen zoveel mogelijk tegemoet aan de sociaal-emotionele behoeften van de leerlingen. De leraren verhogen het competentiegevoel bij de leerlingen door positieve feedback en succeservaringen. Sterk presterende en zwak presterende leerlingen krijgen evenveel waardering. De leraren maken efficiënt gebruik van de lestijd.
Materiële leeromgeving	De materiële leeromgeving ondersteunt het bereiken van de doelen. De leraren zetten de beschikbare uitrusting efficiënt in. Het vaklokaal PAV is vrij klein, maar goed uitgerust, en in een aangrenzend lokaal kan iedere leerling permanent over een laptop beschikken. De leraren kiezen regelmatig voor een gedifferentieerde aanpak waarbij ze de leerlingen over beide lokalen verdelen. Op die manier kunnen ze de leerlingen beter begeleiden in hun groei naar zelfstandig werken.
Feedback	De leraren geven geregeld ontwikkelingsgerichte feedback die veelal onderbouwd wordt door de rubrics die de leraren gebruiken bij de evaluaties. Hierbij vertrekken ze vanuit de doelen en de leerervaringen van de leerlingen. De feedback is zowel op het product als op het proces gericht. De feedback is veelal duidelijk, constructief en gedoseerd en vindt plaats in een klimaat van veiligheid en vertrouwen. De feedback is een systematisch onderdeel van het onderwijsleerproces. De vakgroep is zoekende om met een werkbaar instrument de leergroei van de individuele leerling visueel in kaart te brengen. De eerste aanzetten hiervoor zijn veelbelovend.
Leerlingenevaluatie	De evaluatie is representatief voor het gevalideerd doelenkader en voor het aanbod. De evaluatie is transparant, betrouwbaar, breed, afgestemd op de doelgroep en geïntegreerd in het onderwijsleerproces. De vakgroep heeft de voorbije jaren sterk ingezet op het optimaliseren van de evaluatiepraktijk. Ze hebben hiervoor onder meer een beroep gedaan op de pedagogische begeleidingsdienst. De evaluatievormen zijn gevarieerd, met aandacht voor zowel proces- als productevaluatie. De leraren hebben kwaliteitsvolle rubrics ontwikkeld met heldere, doelgerichte evaluatiecriteria op maat van hun doelpubliek. De leerlingen spelen regelmatig een actieve rol in het beoordelingsproces.
Leereffecten	De onderwijsleerpraktijk, de voortdurende kwaliteitsbewaking van de onderwijsleerpraktijk, het leerlingenwelbevinden en de studieresultaten tonen aan dat een zo groot mogelijke groep leerlingen de minimaal gewenste output bereikt.

5 In welke mate voert de school een doeltreffend beleid op het vlak van bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne?

Het bestuur van de school is verantwoordelijk voor de bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne van de gebouwen en lokalen. Aan de hand van volgende processen gaat de onderwijsinspectie enkel na of de school hiervoor een doeltreffend beleid ontwikkelt en voert:

- gebouwen en onderhoud
- ongevallen en hulpverlening
- verwarming.

Planning en uitvoering

De school neemt systematisch maatregelen en plant systematisch acties gericht op het voorkomen of inperken van risico's en het voorkomen of beperken van schade. Ze neemt die acties veelal op in het globaal preventieplan en het jaaractieplan. Bijkomend hanteert de preventieadviseur een eigen document, de controlematrix, als dagelijks planningsdocument. De school voert de geplande acties systematisch uit. Het maandelijks overleg van het CPBW is een belangrijke pijler voor de planning en uitvoering. Dit overleg creëert gedragenheid en betrokkenheid en garandeert eveneens een snelle uitvoering van de preventiemaatregelen en de geplande acties. De reorganisatie van het onderhoudsprogramma illustreert dat. Indien de uitvoering niet op korte termijn kan plaatsvinden, neemt de school doeltreffende compenserende maatregelen.

Ondersteuning	De school ondersteunt de planning, de uitvoering en de evaluatie van de maatregelen en acties. Ze voorziet in voldoende financiële en materiële middelen zoals blijkt voor elk van de drie onderzochte processen. Het schoolbestuur voorziet in een preventieadviseur met voldoende ruime omkadering. Hij getuigt van een hoge betrokkenheid en resultaatgerichtheid voor de uitvoering van de preventiemaatregelen. De preventieadviseur professionaliseert zich door samen te werken met de scholengemeenschap en door een beroep te doen op de externe dienst voor preventie en bescherming op het werk.
Systematische en betrouwbare evaluatie	De school evalueert systematisch alle processen, maar het is een aandachtspunt om ook consequent alle bijhorende acties even systematisch te evalueren. Zo bleek uit het onderzoek 'Ongevallen en hulpverlening' bijvoorbeeld dat de registratie van de eerste zorgen niet systematisch opgevolgd wordt. Ze verzamelt gegevens om de kwaliteit van de bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne te evalueren en baseert zich daarvoor op diverse bronnen. Ze betreft relevante partners bij de evaluaties. De betrouwbaarheid kan versterkt worden door de leerlingen en de ouders frequenter te betrekken. De evaluaties zijn doorgaans betrouwbaar.
Borgen en bijsturen	De school heeft zicht op haar sterke punten en werkpunten. Ze bewaart en verspreidt wat kwaliteitsvol is. Ze ontwikkelt doelgerichte verbeteracties voor haar werkpunten. Voor het proces 'ongevallen en hulpverlening' stuurde de school bijvoorbeeld haar bestaande registratiemethode accuraat bij na een grondige analyse.

6 **Respecteert de school de regelgeving?**

Er werden geen inbreuken vastgesteld.

7 Samenvatting

Legende

- = beneden de verwachting
- ◆ = benadert de verwachting
- = volgens de verwachting
- ★ = overstijgt de verwachting.

7.1 In welke mate ontwikkelt de school haar eigen kwaliteit?

Visie en strategisch beleid	●
Organisatiebeleid	●
Onderwijskundig beleid	●
Systematische evaluatie van de kwaliteit	◆
Betrouwbare evaluatie van de kwaliteit	●
Borgen en bijsturen	●

7.2 In welke mate verstrekt de school kwaliteitsvol onderwijs?

7.2.1 De leerlingenbegeleiding

Brede basiszorg	●
Passende begeleiding	●
Samenwerking met het CLB	●
Ondersteuning van de leraren	●

7.2.2 De onderwijsleerpraktijk

	Wiskunde in de eerste graad A-stroom (leerplan 2009/003)	Cultuur- en gedragswetenschappen in de tweede graad aso in de studierichting Humane wetenschappen (leerplan 2006/001)	Economie in de tweede graad aso in de studierichting Economie (leerplan 2006/050)	Project algemene vakken in de tweede graad bso in de studierichting Verzorging-voeding (leerplan 2012-014)	Huishoudkunde, opvoedkunde en verzorging in de tweede graad bso in de studierichting Verzorging-voeding (leerplan 2013/061)	Cultuur- en gedragswetenschappen in de derde graad aso in de studierichting Humane wetenschappen (leerplan 2009/045)	Economie in de derde graad aso in de studierichting Economie-moderne talen en Economie-wiskunde (leerplan 2006/051)	Wiskunde in de derde graad aso in de studierichting Economie-wiskunde en Wetenschappen-wiskunde (leerplan 2004/019)	Project algemene vakken in de derde graad bso in de studierichting Verzorging (leerplan 2012-02)
Afstemming van het aanbod op het gevalideerd doelenkader	●	●	●	●	●	●	●	●	●
Leer- en ontwikkelingsgericht aanbod	●	◆	●	★	●	◆	●	●	★
Leer- en leefklimaat	●	●	●	●	●	●	●	●	●
Materiële leeromgeving	●	●	●	●	●	●	●	●	●
Feedback	●	●	●	●	●	●	●	●	●
Leerlingenevaluatie	●	●	●	●	●	●	●	●	●
Leereffecten	●	●	●	●	●	●	●	●	●

7.3 In welke mate voert de school een doeltreffend beleid op het vlak van bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne?

- Planning en uitvoering ●
- Ondersteuning ●
- Systematische en betrouwbare evaluatie ●
- Borgen en bijsturen ●

8 Advies betreffende de erkenning en aanbevelingen

De onderwijsinspectie formuleert over de verdere erkenning van de school een GUNSTIG ADVIES.

De onderwijsinspectie doet de volgende aanbevelingen met het oog op de verdere kwaliteitsontwikkeling van de school:

- De kwaliteit borgen van de kwaliteitsontwikkeling.
- De kwaliteit borgen van de leerlingenbegeleiding.
- De kwaliteit borgen van de onderwijsleerpraktijk voor wiskunde in de eerste graad a-stroom (leerplan 2009/003).
- De kwaliteit borgen van de onderwijsleerpraktijk voor cultuur- en gedragswetenschappen in de tweede graad aso in de studierichting humane wetenschappen (leerplan 2006/001).
- De kwaliteit borgen van de onderwijsleerpraktijk voor economie in de tweede graad aso in de studierichting economie (leerplan 2006/050).
- De kwaliteit borgen van de onderwijsleerpraktijk voor project algemene vakken in de tweede graad bso in de studierichting verzorging-voeding (leerplan 2012-014).
- De kwaliteit borgen van de onderwijsleerpraktijk voor huishoudkunde, opvoedkunde en verzorging in de tweede graad bso in de studierichting verzorging-voeding (leerplan 2013/061).
- De kwaliteit borgen van de onderwijsleerpraktijk voor cultuur- en gedragswetenschappen in de derde graad aso in de studierichting humane wetenschappen (leerplan 2009/045).
- De kwaliteit borgen van de onderwijsleerpraktijk voor economie in de derde graad aso in de studierichtingen economie-moderne talen en economie-wiskunde (leerplan 2006/051).
- De kwaliteit borgen van de onderwijsleerpraktijk voor wiskunde in de derde graad aso in de studierichtingen economie-wiskunde en wetenschappen-wiskunde (leerplan 2004/019).
- De kwaliteit borgen van de onderwijsleerpraktijk voor project algemene vakken in de derde graad bso in de studierichting verzorging (leerplan 2012-026).
- De kwaliteit borgen van het voeren van een doeltreffend beleid op het vlak van de bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne.

9 BIJLAGE DOORLICHTINGSEENHEID

“Een doorlichtingseenheid bestaat uit structuuronderdelen (of delen van een structuuronderdeel op een bepaalde vestigingsplaats ingericht) van één schoolbestuur die (conform de finaliteit van het OK-kader) een geheel vormen en waarvoor het bestuur een samenhangend pedagogisch (kwaliteits)beleid ontwikkelt. Dit geheel is gelijktijdig het voorwerp van het onderzoek door de inspectie, conform het kwaliteitsdecreet.”

DE	Administratieve instellingsnummers
2000000260 - HEILIG HART VAN MARIA BERLAAR	118356 (volledig) + 118364 (volledig) + 126102 (volledig)

De doorlichtingseenheid organiseert onderwijs op volgende adressen:

- Sollevelden 3 bus A - 2590 BERLAAR